

SÖKANDE

Sydsvenska Städ AB, 556112-8249
Sporregatan 1
213 77 Malmö

MOTPARTER

1. Helsingborgs stad

Ombud: stadsjuristen Magdalena Kocan
Helsingborgs stad
Rådhuset
251 89 Helsingborg

2. ISS Facility Services AB
Box 2906
212 09 Malmö

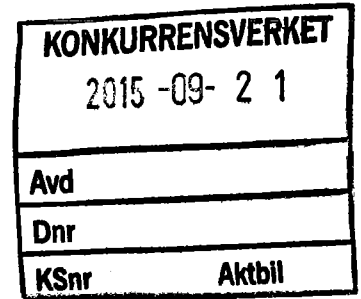
3. Lassila & Tikanoja Service AB
Armégatan 40
171 71 Solna

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Sydsvenska Städ AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

BAKGRUND

Helsingborgs stad har genomfört en förnyad konkurrensutsättning enligt ramavtal städtjänster dnr 268/2014. Enligt tilldelningsbeslut den 13 maj 2015 har kontraktet tilldelats ISS Facility Services AB (ISS Facility). Lassila & Tikanoja AB (Lassila & Tikanoja) har placerat sig på andra plats och Sydsvenska Städ AB (Sydsvenska Städ) har placerat sig på tredje plats.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Sydsvenska Städ ansöker om överprövning av upphandlingen och anför bl.a. följande.

Antagen leverantör ISS Facility uppfyller inte det angivna kravet i förfrågningsunderlaget punkten 2.6 Timpriser understigande visst belopp, 225 kr per timme. Anbudet är baserat på 186,20 kr per timme. Inte heller leverantören Lassila & Tikanoja Service AB uppfyller kravet då bolagets anbud är baserat på 220,11 kr per timme.

Helsingborgs stad bestrider bifall till Sydsvenska Städs ansökan och anför bl.a. följande.

I förfrågningsunderlaget anges under punkten 1.5 *Avropet omfattar*, att avropet omfattar städobjektet Slottsvångsskolan. Staden har i förfrågningsunderlaget under punkten 1.6 *Städning och årlig städning* angett att uppdraget omfattar daglig städning av hela objektet 178 dagar per år, daglig städning under lovveckor vilket uppgår till 14 dagar per år, storstädning en gång per år samt städning under sommarlovsveckorna som debiteras enligt ramavtalets timpris. Utförandet ska enligt förfrågningsunderlaget ske i enlighet med den kvalitet som beskrivs i ramavtalets bilaga 1 *Teknisk specifikation* och bilaga 2 *Kvalitetsprofiler*.

I förfrågningsunderlaget punkten 2.1 *Utvärdering och tilldelning* anges att förutsättningen för att anbudet ska tas upp till utvärdering är att samtliga obligatoriska krav på anbudsgivare och krav på föremålet i förfrågningsunderlaget är uppfyllda. Vidare anges att grund för tilldelning av kontrakt är det sammanlagt lägsta priset för årlig städning samt storstädning av städobjektet. Gällande priset anges vidare i punkten 2.2. *Pris för årlig städning och storstädning* att pris för årlig städning och storstädning ska lämnas i prisförfrågan och anges som pris per år.

I förfrågningsunderlaget i punkten 2.3 *Städyta och avverkningsgrad* anges att städytan avser 4080 kvm och avverkningsgraden avser 308. Avverkningsgrad per städobjekt (städyta kvm/timme faktiskt) ska ej överskrida angivna nivåer i avropsförfrågan. Den faktiska avverkningsgraden är framräknad som daglig städyta dividerat med beställarens framräknade dagliga städtidsbehov.

I förfrågningsunderlaget punkten 2.5 *Antal städtimmar per år* anges att anbudsgivaren ska redovisa beräknat antal städtimmar per år för daglig städning och storstädning av städobjektet.

Staden har i förfrågningsunderlaget uppställt krav på timpriser understigande ett visst belopp. Kravet har ställts i ljuset av 12 kap. 3 § LOU som ger beställare möjlighet att förkasta anbud som är orimligt låga. I förfrågningsunderlaget har staden i punkten 2.6 *Timpriser understigande ett visst belopp* angett för anbudsgivarna att gränsen för ett orimligt lågt anbud går vid 225 kr per timme.

Sydsvenska Städ har gjort gällande att ISS och Lassila offererat timpriser som understiger 225 kr per timme och hänvisar till en av Sydsvenska Städ gjord uträkning. Enligt Staden stämmer den av Sydsvenska Städ gjorda

uträkningen inte överens med den beräkningsmodell som enligt Staden ska användas vid kontrollberäkning av offererade timpriser och som Staden redogjort för i punkten 2.6 i förfrågningsunderlaget.

Sydsvenska Städ utgår från 2 412 timmar per år, vilket inte motsvarar de faktiska städtimmar som ISS och Lassila offererat i sina anbud. Eftersom varje anbudsgivare i sitt anbud offererat ett antal städtimmar per år utifrån sin bedömning, skiljer sig antalet städtimmar åt per år från anbudsgivare till anbudsgivare. Sydsvenska Städ har i sin uträkning inte beaktat de faktiska timmar som ISS och Lassila har offererat i sina anbud.

Vidare har Sydsvenska Städ i sin uträkning angett timmar per dag och därvid uppgett 13,2 timmar per dag för den dagliga städningen och 3,8 timmar per dag för städningen under lov. Det är oklart hur Sydsvenska Städ har räknat fram dessa uppgifter och vems uppgifter detta är. Det är också oklart varför dessa uppgifter finns med i beräkningen. Staden har inte begärt av anbudsgivarna att de redovisar antal städtimmar per dag, utan endast per år. Vidare har inte heller Staden i förfrågningsunderlaget uppgett att sådana uppgifter behövs för kontrollberäkningen. Enligt Staden saknar dessa uppgifter betydelse i sammanhanget.

Sammantaget menar Staden att, då den av Sydsvenska Städ gjorda uträkningen inte utgår från de faktiska städtimmar som LSS och Lassila har offererat och innehåller uppgifter som inte ska beaktas vid kontrollberäkningen av timpriset, uträkningen är felaktigt. Sydsvenska Städs uträkning ska följaktligen lämnas utan avseende.

ISS har lämnat ett totalpris på 449 124 kr för daglig städning motsvarande 178 dagar per år och städning under lov 14 dagar per år av städobjektet. ISS har vidare lämnat ett totalpris på 20 400 kr för årlig storstädning av

städobjektet. ISS har i sitt anbud offererat daglig städning av städobjektet med 1 828 timmar per år och 80 timmar per år för storstädning.

Staden har utifrån offererade priser och timmar kontrollräknat timpriset i enlighet med vad som anges under punkten 2.6 i förfrågningsunderlaget. Vid kontrollberäkningen har Staden avseende ISS fått fram ett timpris på 245,69 kr per timme för daglig städning och ett timpris på 255 kr per timme för storstädning. Kontrollberäkningen visar att de timpriser som Staden räknat fram överensstämmer med de timpriser som ISS har lämnat i sitt anbud för daglig städning respektive storstädning. Följaktligen uppfyller ISS kravet gällande timpris.

Lassila har lämnat ett pris på 530 898 kr för daglig städning motsvarande 178 dagar per år och städning under lov 14 dagar per år av städobjektet. Lassila har vidare lämnat ett pris på 4 080 kr för årlig storstädning av städobjektet. Lassila har i sitt anbud offererat daglig städning av städobjektet med 2 358 timmar per år och 18 timmar gång för storstädning.

Staden har utifrån offererade priser och timmar kontrollräknat timpriset i enlighet med vad som anges under punkten 2.6 i förfrågningsunderlaget. Vid kontrollberäkningen har Staden gällande Lassila fått fram ett timpris på 225,10 kr per timme för daglig städning och 226 kr per timme för storstädning. Kontrollberäkningen visar att de timpriser som Lassila har lämnat i sitt anbud för daglig städning respektive storstädning. Följaktligen uppfyller Lassila kravet gällande timpris.

Då både ISS och Lassila uppfyller de krav som ställts i punkten 2.6 i förfrågningsunderlaget gällande timpriser och även i övrigt uppfyller de krav som uppställs i förfrågningsunderlaget har Staden agerat korrekt genom att kvalificera ISS och Lassila till utvärdering. Stadens agerande har mot bakgrund av ovanstående varit förenligt med LOU.

Sydsvenska Städ har inte anfört någonting avseende skaderisken för bolaget. Enligt Staden har bolaget därmed inte visat att bolaget lidit skada.

Sydsvenska Städ tillägger bl.a följande.

Enligt punkt 1.6 och 2.3 förfrågningsunderlaget ska daglig städning ske under skolterminernas helgfria vardagar. Under höstterminen: Vecka 34-51, med undantag för vecka 44 och under vårterminen: Vecka 2-23, med undantag för vecka 8, vecka 12 samt lövdag vecka 18. Totalt blir det 178 dagar per år med daglig städning av hela städobjektet. Detta innebär att 4 080 kvm per tillfälle kommer att städas under 178 dagar per år. Avverkningsgraden är 308 kvm per timme vilket blir 2 358 timmar per år.

Övriga veckor kommer att städas i enlighet med bilaga 2, vilket innebär att 1 184 kvm per tillfälle kommer att städas under 14 dagar per år. Avverkningsgraden är 308 kvm per timme vilket blir 54 timmar per år.

I punkten 2.4 anges att anbudsgivarens offererade avverkningsgrad inte får överskrida angiven avverkningsgrad. I anbudet ska anges offererad avverkningsgrad för respektive städobjekt. Avverkningsgraden är 308 kvm per timme.

Enligt Helsingborgs stad skiljer sig antalet städtimmar åt eftersom anbudsgivare har offererat städtimmar per år utifrån sin bedömning. Om detta är fallet har formuleringen i förfrågningsunderlaget varit otydlig i denna punkt.

Helsingborgs stad genmäler bl.a. följande.

Staden har begärt att anbudsgivarna redovisar beräknat antal städtimmar per år för daglig städning av respektive städobjekt. Den dagliga städningen får inte underskrida en avverkningsgrad om 308 kvm per timme. Det finns dock inget hinder mot att avverkningsgraden är högre. Det i sin tur har inverkan på antalet städtimmar.

Sydsvenska Städ synes göra gällande att förfrågningsunderlaget är oklart och otydligt. Enligt Staden är förfrågningsunderlaget utformat på ett klart och tydligt sätt. Det konstateras att Sydsvenska Städ har gett in ett anbud och inte påtalat några otydligheter under upphandlingsprocessen.

ISS Facility, som fått tillfälle att yttra sig, anser att ansökan om överprövning ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LOU kan rätten pröva om en upphandlande myndighet brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Vid överprövningar enligt LOU gäller att förvaltningsrätten i princip endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

I förfrågningsunderlaget punkten 1.6 *Städning och årlig storstädning* anges bl.a. följande.

Daglig städning ska ske under skolterminernas helgfria vardagar.

- Hösttermin: Vecka 34-51, med undantag för vecka 44.

- Vårtermin: Vecka 2-23, med undantag för vecka 8, vecka 12 samt lövdag vecka 18.

Totalt 178 dagar/år med daglig städning av hela städobjektet.

Städning under de veckor vilja ej omfattas av daglig städning

Under veckorna 44, 8 och 12 ska lokaler städas vilka anges i bilaga 2.

Totalt 14 dagar/år.

I förfrågningsunderlaget punkten 2.3 *Städyta och avverkningsgrad* anges följande.

Daglig städning av Slottsvångskolan

- städyta kvm – 4 080

- avverkningsgrad – 308

178 dagar/år

Avropssvaret framräknade faktiska avverkningsgraden per städobjekt (städyta kvm/timme faktisk) ska ej överskrida angivna nivåer i avropsförfrågan.

Den faktiska avverkningsgraden är framräknad som daglig städyta dividerat med beställarens framräknade dagliga städtidsbehov.

I förfrågningsunderlaget punkten 2.4 *Avverkningsgrad* anges följande.

Anbudsgivarens offererade avverkningsgrad får ej överskrida angiven avverkningsgrad.

Avverkningsgrad (städyta kvm per timme faktisk) beräknas med genomsnittligt daglig städyta dividerat med genomsnittlig daglig städtidsbehov.

I anbudet ska anges offererad avverkningsgrad för respektive städobjekt.

I punkten 2.5 *Antal städtimmar per år* anges följande.

Anbudsgivaren ska redovisa beräknat antal städtimmar per år för daglig städning och storstädning av respektive städobjekt.

Ange offererade antal städtimmar för daglig städning och storstädning av respektive städobjekts lokaler var för sig.

I punkten 2.6 *Timpriser och understigande visst belopp* anges bl.a. följande.

Enligt ramavtalet punkten 1.1.9 *Timpriser understigande visst belopp*
Vid svar på avrop, genom förnyad konkurrensutsättning, där lämnat timpris, oavsett tjänst, är 225 kr/tim eller lägre, ska leverantören bilägga en förklaring till det låga priset. Bedöms priset, beaktat förklaringen, vara onormalt lågt så kommer anbudet att förkastas. Den upphandlande myndigheten kan begära att förklaringen ska visa på hur lönekostnaderna beräknas utifrån minimilönerna enligt punkten 3.2.9 i förfrågningsunderlaget.

Arbetsmarknadspolitiskt stöd och lönebidrag kommer inte att godtas som förklaring till ett lågt pris då sådant ekonomiskt stöd inte är garanterat under hela avtals-tiden.

Anbudsgivaren ska i anbudet ange timpris för årlig daglig städning per städobjekt. Timpriset, per städobjekt, ska baseras på angivet pris, för årlig daglig städning dividerat med angivet antal städtimmar per år för årlig daglig städning.

Anbudsgivare ska ange timpris för storstädning per städobjekt. Priset för storstädning omfattas av ovanstående krav. Timpriset, per städobjekt, ska baseras på angivet pris, för storstädning dividerat med angivet antal städtimmar för storstädning.

Är det framräknade timpriset, oavsett tjänst, 225 kr eller lägre, per städobjekt, ska förklaring enligt ovan bifogas. Finns ingen förklaring med i anbudet kommer anbudet att förkastas. Vi har ingen möjlighet att ta hänsyn till förklaring som lämnas in efter att anbudstiden gått ut.

Kontroll av timpris

Beställaren kommer att kontrollräkna angivet timpris per städobjekt.

Kontrollräkningen baseras på i anbudet angivet pris, för årlig städning respektive storstädning dividerat med angivet antal städtimmar per år för daglig städning respektive storstädning, per städobjekt.

- Är timpriset, oavsett tjänst, per städobjekt, vid kontrollräkning 225 kr/timme, kommer beställaren att begära en förklaring av hur timpriset räknats fram.
- Är angivet timpris, oavsett tjänst, 225 kr/timme eller lägre och ingen förklaring finns bifogad till anbudet, kommer anbudet att uteslutas från utvärderingen.

Observera att är lämnat timpris, oavsett tjänst, på 225 kr eller lägre faller det inom ramen för en förklaring. Det timpris som inte omfattas av kravet på förklaring ska vara mer än 225 kr.

Anbudsgivaren ska i anbudet ange timpris för årlig daglig städning och storstädning per städobjekt.

Förvaltningsrättens bedömning

Sydsvenska Städ har gjort gällande att ISS Facility och Lassila & Tikanoja har offererat timpriser understigande det i förfrågningsunderlaget angivna minimipriset om 225 kr per timme. Bolagens anbud uppfyller därmed, enligt sökanden, inte kravet i förfrågningsunderlaget punkten 2.6, *Timpriser understigande visst belopp*. Sydsvenska Städ har också i allmänna ordalag hävdatt att förfrågningsunderlaget är oklart och otydligt.

Förvaltningsrätten konstaterar att det i den aktuella punkten bl.a. anges att för det fall anbudsgivare anger timpris om 225 kr per timme eller lägre och ingen förklaring finns bifogad till anbudet, kommer anbudet att förkastas. I nu aktuell upphandling har såväl ISS Facility som Lassila & Tikanoja angett timpriser överstigande 225 kr per timme och det har därmed inte funnits skäl att utesluta anbudena på denna grund.

Det anges vidare i punkten att beställaren kommer att kontrollräkna angivet anbudspris. Är timpriset, vid kontrollräkningen lägre, men anbudsgivaren angett ett timpris som är högre än 225 kr per timme kommer beställaren begära en förklaring. Som Sydsvenska Städ har framhållit finns det i förfrågningsunderlaget finns vissa givna förutsättningar – såsom städyta, av-

verkningsgrad samt städdagar per år – som anbudsgivare ska ta med i beräkningen vid prissättningen. Sydsvenska Städ har vidare pekat på omständigheter som tyder på att Helsingborgs stad synes ha bortsett från dessa givna förutsättningar då de kontrollräknat de aktuella anbudena från ISS Facility och Lassila & Tikanoja.

Oavsett hur det förhåller sig med detta blir följden av att en anbudsgivare angett ett högre pris per timme än vad kontrollräkningen visar att den upphandlande myndigheteten kommer att begära in en förklaring. Någon skyldighet att förkasta anbudet på denna grund följer emellertid inte av förfrågningsunderlaget.

Det som Sydsvenska Städ har anfört visar inte heller att förfrågningsunderlaget är så oklart och otydligt att det står i strid med LOU.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att det inte finns grund för ingripande enligt LOU på de skäl som Sydsvenska Städ har åberopat i målet. Sydsvenska Städs ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Anders Mattsson

Målet har föredragits av Marita Ekdahl.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.